

Slovenský jazyk a literatúra

Milí žiaci,

máte pred sebou úlohy zo slovenského jazyka a literatúry. Svoje odpovede napíšete alebo vyznačíte priamo do testu. Pri výbere možností je správna len jedna odpoveď. Každú ukážku si pozorne prečítajte. Na vypracovanie máte určený čas 60 minút.

1. Doplníte vynechané písmená **i, í, y, ý**.

Od jari 1948 žil Hronský v Argentíne, zamestnal sa v textilnej fabrike. Majiteľ firmy si skoro obľúbil tvorbu cudzinca pre jeho fortie a vycibrený vkus. Tieto faktory spôsobili, že sa Hronský vypracoval na tvorného dizajnéra a projektanta. Navrhoval dekoratívne riešenia odevného a bytového textilu, projektoval rôzne budovy. Podľa jeho návrhu bol postavený v „tatranskom štýle“ i malý kostolík, obklopený brezami a smrekovou zelenou. Pre majiteľa a fabriku vyhotovil farebnú vitráž siedmich okien súkromnej kaplnky. Nemožno obľúbiť ani plodnú keramickú tvorbu, ktorá bola v posledných rokoch Hronského života

dôležitým zdrojom rodinných pr_jmov. Keramické v_robky predstavovali pomerne široký sortiment, v ktorom sú popri r_dzo dekoratívnych formách pr_tomné aj rôzne podoby úž_tkových predmetov. Na svojej dielke autor s ob ubou z_v_kol pr_ma ova kvetin_ a rozmanité geometrické tvary.

(Cabada, Peter: *Nebo, teplo, apríl, máj*, úryvok, upravené)

Ukážka 1 Peter Nagy: Každý muzikant nosí slzu na duši

Chlapci popálení leskom gitár,
zasiachnutí túžbou o nikdy nie je sýta.
Kto sa raz popáli láskou k muzike,
nosí to znamenie schválne odkryté.

Každý ve er pla ú prsty v garáži,
chcú to zahra tak, jak to nikdy nezažil.
Zamkli sa pred svetom všetkých rozumných
a už nebo padá z o í rovno na struny.

Každý muzikant nosí slzu na hrudi,
kým zaspí, tá ho stokrát zobudí,
je to znamenie krajšie od všetkých.

Dofackaný od školy mrzne na chodbách,
aká ho vraj sláva – je to sladký strach,
už pozná farby svojej oblohy,
z ktorej ho už nikdy nikto nezhodí.

K uvedenej ukážke sa vz ahujú úlohy 2 – 6.

2. Z ukážky vyplýva, že muzikanti túžia

- a) po láske.
- b) po samote.
- c) po originalite.
- d) po znameniach.

3. V ktorej z možností sú správne určené nasledujúce umelecké prostriedky z ukážky 1
popálení leskom gitár, slza ho stokrát zobudí, zahra tak, jak to nik nezažil

- a) metafora, prirovnanie, personifikácia
- b) metafora, personifikácia, prirovnanie
- c) personifikácia, prirovnanie, epiteton
- d) personifikácia, epiteton, prirovnanie

4. Uvedená ukážka 1 je

- a) óda.
- b) sonet.
- c) reflexívna lyrika.
- d) spoločenská lyrika.

5. V ktorej z možností je slovo z ukážky 1 v inom páde ako ostatné?

- a) farby
- b) sláva
- c) strach
- d) prsty

6. V ktorej z možností **nie je** umelecký jazykový prostriedok?

- a) zasiahnutí túžbou o nikdy nie je sýta
- b) kto sa raz popáli láskou k muzike
- c) nosí znamenie schválne odkryté
- d) nebo už padá z o í rovno na struny

7. V ktorej z viet je chyba v interpunkcii?

- a) Sme priatelia a preto sa navštevujeme.
- b) Rástol na alej s a jed a v strede lesa.
- c) Opravár musel prís aj v era, aj dnes.
- d) Prišla sestra, ktorá u nás dlho nebola.

8. Ktorý z literárnych pojmov **nesúvisí** s drámou?

- a) dialogická forma
- b) audiovizuálne umenie
- c) filmový scenár
- d) autorská re

9. Označte správne napísaný lokál jednotného čísla a nominatív množného čísla podstatného mena **motocykel**.

- a) motocykle, motocykli
- b) motocykla, motocykly
- c) motocyklu, motocykle
- d) motocykli, motocykle

10. Označte slovo so slabikotvornou spoluhláskou **r**.

- a) zoberie
- b) dozrelo
- c) vrch
- d) teraz

11. Označte správne utvorenú zdrobneninu od slova **v a**.

- a) v a ka
- b) v atka
- c) v ati ka
- d) v ato ka

12. Označte synonymum slovesa **vábi**.

- a) láka
- b) vola
- c) núti
- d) striehnu

13. Označte skupinu slov, ktorá je pravopisne správne napísaná.

- a) päťica, zamädzi , pomätený, holúbetá, väzivo
- b) odkväcnú , uväzova , devä násobný, namäkko, žriebätko
- c) svätos , bábätko, ruková , prevälený, mäťový
- d) zväzkový, povädnutý, chlápätko, rozpamäta sa, päďantný

14. Vytvorte zodpovedajúci tvar od daných slovných spojení.

krém so (v elia materská kaša ka a v elí vosk)

stretla ve a (chorý lovek)

po úval správy o novom (psí útulok)
nemal rád vô u (rybacia polievka)
s (ktorýsi) študentmi sme sa už stretli

15. Označte slovo so správnou pádovou príponou -ou.

- a) bez lesou
- b) s pa ou
- c) z brehou
- d) do oblokou

16. V každej z uvedených dvojíc slovných spojení podčiarknite správne predložkové spojenie.

- a) podmienky k u eniu – podmienky na u enie
- b) vzhľadom na to – vzhľadom k tomu
- c) po a, po b – za a, za b
- d) je to na smiech – je to k smiechu

17. Označte rad, v ktorom sú podstatné mená vzoru **dla.**

- a) bod a , tiese , krv, mládež, sú až
- b) tlaiare , podobize , piese , báse , káže
- c) hus, boles , úzkos , ple , obuv
- d) smelos , hojnos , márnos , osamelos , mužnos

18. Doplníte veľké alebo malé písmená:

Spišská _ová _es, _árodná rada _lovenskej republiky, Sídliisko _uklianskych
_rdinov, _oši an, hrad _evín, _e kono né sviatky, _estský úrad

Ukážka 2**Antoine de Saint-Exupéry**

Máloktorému spisovateľovi sa podarí tak prepojiť svoj život so svojím literárnym dielom, ako to urobil osud Antoinovi de Saint-Exupérymu. Na sklonku druhej svetovej vojny ho túžba bojovať proti nepriateľovi a znova lietať nad morom doviedla až do Tunisu. Úpenlivými prosbami si vymohol od amerických veliteľov, aby mohol na prieskumných lietadlách Lightning vykonávať prieskumné lety. Boli to vtedy moderné a rýchle stroje a pilotovi ich smeli iba letieť do tridsaťpäť rokov veku. Antoine mal už štyridsaštyri.

31. júla 1944 zo základne leteckej eskadry 2/33 v Borgu na severe ostrova Korzika pod a rozkazu veliteľa a odštartoval pilot Antoine de Saint-Exupéry na zvyčajný prieskumný let nad dovedy okupovaným južným územím Francúzska. Nad svoje rodisko. Prieskumné lietadlo sa však nikdy z tohto letu nevrátilo. Antoine de Saint-Exupéry sa stratil kdesi nad vodami Stredozemného mora. Zmizol zo sveta tajomne a krásne ako jeho Malý princ. Iba najšľachetnejší z ľudského rodu sa dáva takáto výsada.

(Hykisch, Aton: Doslov v knihe Malý princ, 1993, upravené)

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 19 – 23.

19. Čo je hlavným motívom ukážky 2?

- a) Život letcov počas druhej svetovej vojny.
- b) Posledný prieskumný let spisovateľa.
- c) Príprava prieskumných letov počas vojny.
- d) Spisovateľovo pôsobenie v radoch letcov.

20. Ktoré tvrdenie nevyplýva z ukážky 2?

- a) Exupéryho vek mohol byť prekážkou vykonávania prieskumných letov.
- b) Exupéry bojoval proti nepriateľovi na začiatku druhej svetovej vojny.
- c) Exupéryho lietadlo Lightning sa záhadne stratilo.
- d) Exupéry vykonával prieskumné lety.

21. Obrazné pomenovanie *itala Exupéryho* sa nazýva

- a) metafora.
- b) personifikácia.
- c) epiteton.
- d) metonymia.

22. Osobné základné zámeno sa nachádza v prvom odseku ukážky 2

- a) v druhej vete.
- b) v prvej vete.
- c) v tretej vete.
- d) v piatej vete.

23. V druhom odseku ukážky 2 sa nachádzajú

- a) tri jednoduché vety a tri súvetia.
- b) štyri jednoduché vety a dve súvetia.
- c) päť jednoduchých viet a jedno súvetie.
- d) šesť jednoduchých viet a žiadne súvetie.

24. Označte vetné členy uvedenej vety.

Na oblohe sa objavili sivé mraky.

- a) nepriamy predmet, slovesný prísudok, zhodný prívlastok, podmet
- b) príslovkové určenie miesta, slovesný prísudok, zhodný prívlastok, podmet
- c) podmet, slovesný prísudok, zhodný prívlastok, priamy predmet
- d) príslovkové určenie času, slovesný prísudok, zhodný prívlastok, nepriamy predmet

25. Označte dvojčlennú úplnú vetu.

- a) Kovová brána sa pod náporom vetra prudko zabuchla.
- b) V tom špinavom jazere nechytíš ani jednu rybu.
- c) Keby si sa to ko nevytáala v tom zrkadle!
- d) Bielou šatkou som mu mávala na pozdrav.